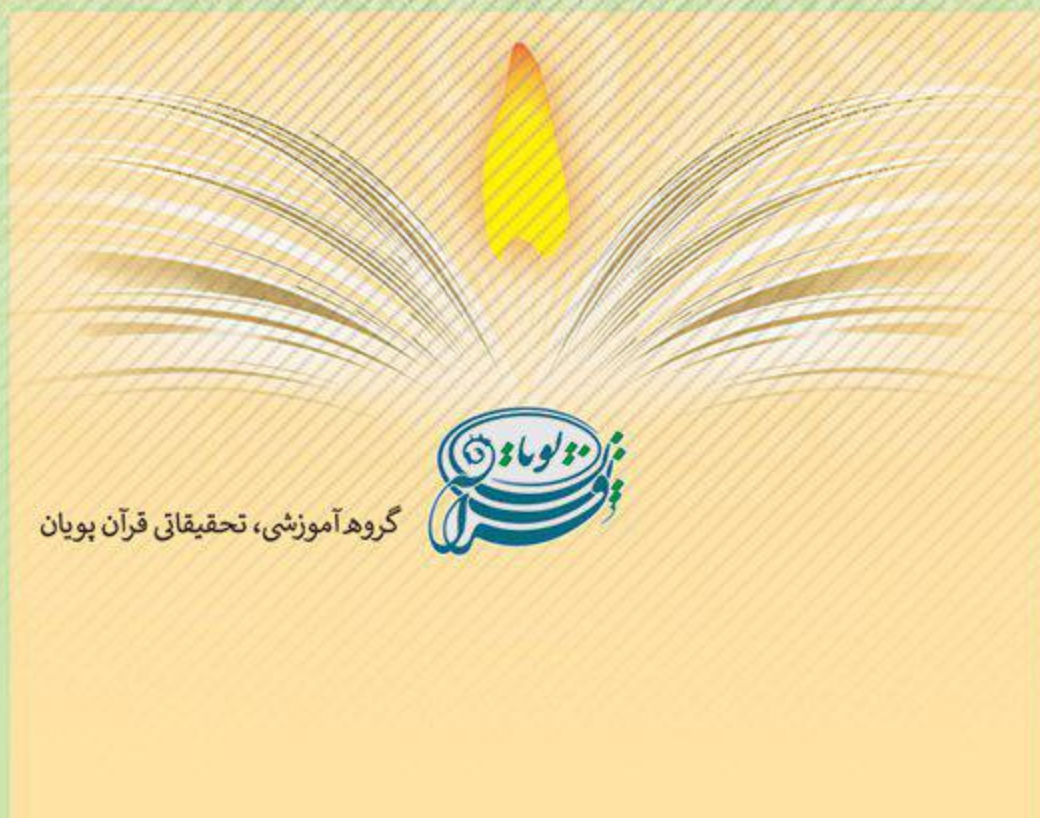

چگونه قرآن بخوانیم و بفهمیم؟

گروه آموزشی، تحقیقاتی قرآن پویان

«کتاب أنزلناه إليك مبارك ليدبروا آياته و لينذروا أولوا الألباب»

کتابی است مبارک که بر تو نازل کردیم برای اینکه آیاتش را تدبّر کنند و خردمندان متذکر شوند.

سوره ص، آیه ۲۹

«قرآن کریم، کتابی است که فهم عادی به درک آن، دسترسی دارد.»

«مسئله تدبّر در قرآن به مقتضای آیات کثیره یک وظیفه عمومی است.»

علامه طباطبائی ره

چگونه قرآن بخوانیم و بفهمیم؟

مبانی و روش مطالعه و فهم ساده قرآن

سید کاظم فرهنگ

سرشناسه	: فرهنگ، سید کاظم، ۱۳۵۵
عنوان و نام پدیدآور	: مبانی و روش مطالعه و فهم ساده قرآن: چگونه قرآن بخوانیم و بفهمیم/ سید کاظم فرهنگ.
مشخصات نشر	: تهران: سید کاظم فرهنگ، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۴ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۰۰۰۲-۰۹-۳-۱۲۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی:	فیبا
موضوع	: قرآن -- بررسی و شناخت
موضوع	: Qur'an -- Surveys
موضوع	: تفاسیر شیعه -- قرن ۱۴
موضوع	: Qur'an -- Shiite hermeneutics -- 20th cen- tury
موضوع	: قرآن -- سوره ها و آیه ها
موضوع	: Qur'an -- Suras and ayats
رده بندی کنگره	: BP۶۵/۴/۴م۲ ۱۳۹۷
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۱۵
شماره کتابشناسی ملی:	: ۵۱۶۳۲۵۹

مبانی و روش مطالعه و فهم ساده قرآن

مؤلف: سید کاظم فرهنگ

ویراستار: سیده زهره حسینی الارزی

طرح جلد: سید سعید شهرستانی

صفحه آرای: فاطمه قلی نژاد

ناشر: مؤلف

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۰۰۰-۰۲-۰۹-۳

مراکز توزیع:

تلفن پخش: ۰۹۱۲۳۷۳۲۱۰۲

www.quranpuyan.com تالار گفتگوهای قرآن پویان

فهرست مطالب

۹..... مقدمه

۱۳..... فصل ۱

۱- چرا به قرآن مراجعه کنیم؟ خدا، قرآن را چگونه کتابی معرفی کرده است؟..... ۱۵

۱-۱- قرآن کریم کتاب هدایت است..... ۱۵

۲-۱- قرآن برای هدایت مردم در امور اختلافی نازل شده است..... ۱۸

۳-۱- قرآن، کتابی است که باید از آن تبعیت شود..... ۲۲

۴-۱- وظیفه ما در برابر قرآن چیست؟..... ۲۴

۲۵..... فصل ۲

۲- آیا ما مجاز و قادر به تدبیر در قرآن هستیم؟..... ۲۷

۱-۲- تفسیر چیست؟..... ۲۷

۲-۲- تأویل چیست؟ محکم و متشابه چیست؟..... ۳۱

۳-۲- تفسیر به رأی چیست؟ چگونه می‌توان از تفسیر به رأی مصون ماند؟..... ۳۶

۴-۲- کاربرد واژه "تدبیر" در قرآن..... ۴۱

۵-۲- مفهوم تدبیر در قرآن چیست؟..... ۴۲

۶-۲- تفاوت تدبیر و تفسیر چیست؟..... ۴۴

۷-۲- تدبیر وظیفه‌ای عمومی است نه مختص خواص و مفسرین..... ۴۷

۸-۲- انواع رابطه انسان با قرآن..... ۵۵

۹-۲- آیا برای فهم قرآن، فقط باید به روایات پیامبر و معصومین مراجعه کرد؟..... ۶۴

فصل ۳ ۷۱

- ۳- روش ساده مطالعه و فهم قرآن: ۷۳
- ۳-۱- کلیات روش و نکات ده گانه‌ی تدبّر در قرآن ۷۳
- ۳-۲- اهمیت و فواید مطالعه قرآن به ترتیب نزول ۷۹
- ۳-۳- مراحل تدریجی نزول قرآن بر حسب شیوه و گستره دعوت، محتوای پیام و واکنش مخاطبان ۸۳
- ۳-۴- لزوم فهم معنا و مراد آیه در داخل پاراگراف (متن/سیاق) ۸۷
- ۳-۵- تقطیع منطقی (افراز) متن سوره‌ها (شناسایی پاراگراف‌ها) ۸۸
- ۳-۶- تشخیص آیات و جملات اصلی و فرعی (توجه به پرانتزها) ۹۰
- ۳-۷- عنوان بندی پیشنهادی موضوعات فرازهای قرآن ۹۷
- ۳-۸- استخراج عصاره محتوای فرازها (چکیده پاراگراف) ۹۸
- ۳-۹- استخراج درس یا محور سوره: ۱۰۵
- ۳-۱۰- تمرین عملی ۱۰۷

فصل ۴ ۱۱۳

- ۴- اهمیت نقش محوری سوره‌ها در فهم قرآن ۱۱۵
- ۴-۱- مراحل تحولات و سیر تاریخی نظریه هدفمندی سوره‌های قرآن ۱۱۵
- ۴-۲- نظریه هدفداری سوره‌ها و ویژگی‌های آن ۱۱۹
- ۴-۳- فواید و کارکردهای کشف اهداف (درس) سوره‌ها ۱۲۴

فصل ۵ ۱۲۷

- ۵- فواید روش ارائه شده در این کتاب ۱۲۹

فصل ۶ ۱۳۳

- ۶- گام تکمیلی تدبّر: طرح سؤالات مختلف از خود ۱۳۵

منابع ۱۳۹

برخی نظرات قرآن آموزان در پایان دوره

روش مطالعه و فهم بهتر قرآن

❖ از اینکه در این دوره توانستم با روشی نو در زمینه فهم

و تدبر قرآن آشنا شوم یا حداقل جرأت اینکار را پیدا

کردم، بسیار ممنونم

❖ نسبت به قبل فهم قرآن برام بهتر شده. خیلی

ممنون از راهنماییتان

❖ این روش در واقع کتاب اسمانی ما را از دور دست ها

آورده و برای ما قابل دسترسی کرده

❖ این بهترین دوره قرآنی و بهترین تجربه زندگی

من بود

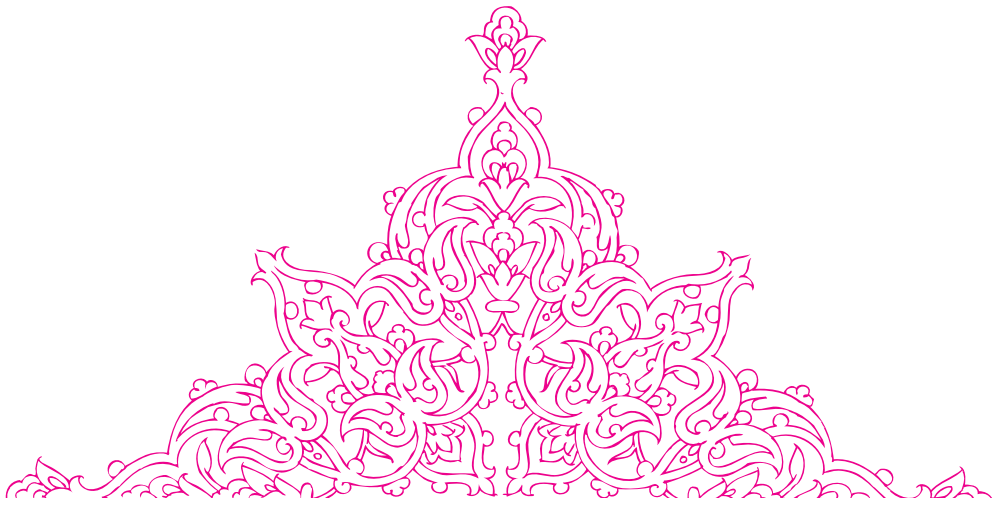
❖ همیشه موقعی که قرآن را مطالعه میکردم احساس فهم

پراکنده داشتم لذا این روش برایم جالب و لذتبخش بود

چون انسجام و هدفمندی سوره ها را بهتر متوجه میشدم

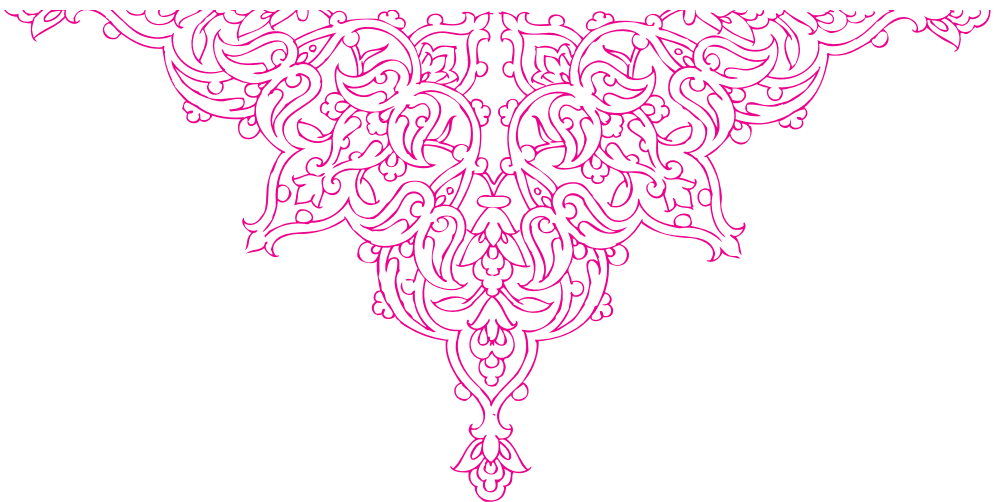
❖ همیشه موقع تلاوت سوره برام سوال بود چرا اينقدر
مطالب پراکنده هست ولی اکنون تونستم راه های
ارتباط دهی آیات یک سوره را بفهمم. خیلی روش ساده
ولی جذاب و موثری بود
❖ روش درک و فهم بهتر آیات نگاهی نو بود که شیرینی
و لذت آن را با تمام وجود احساس کردم

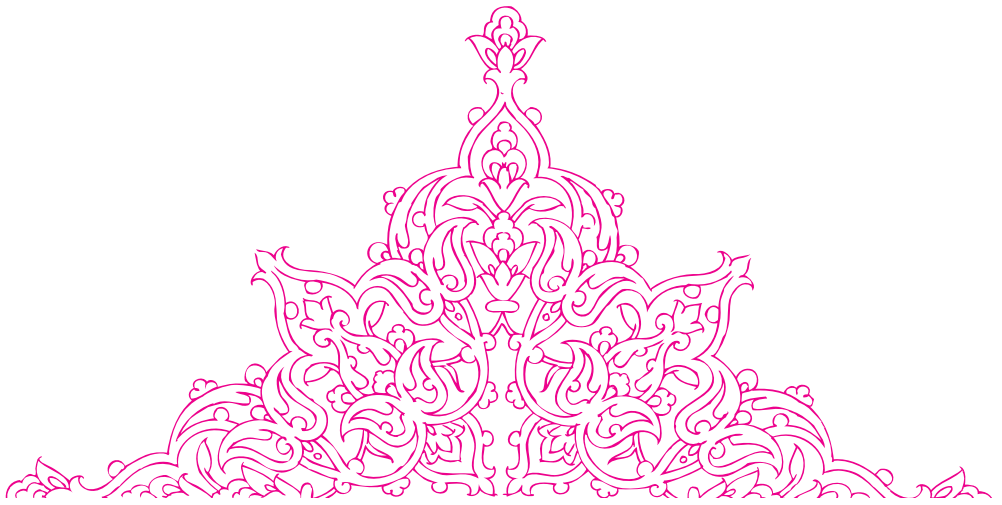
❖ دوره ای بسیار جالب و مفید بود این اعتماد به نفس رو
به ما داد که ما هم می توانیم با مقداری مطالعه ، تفکر
و تلاش با قرآن ارتباط برقرار کرده و فرامین آن را درک و در
زندگی به کار بندیم.

فصل ۱

چرا به قرآن مراجعه کنیم؟

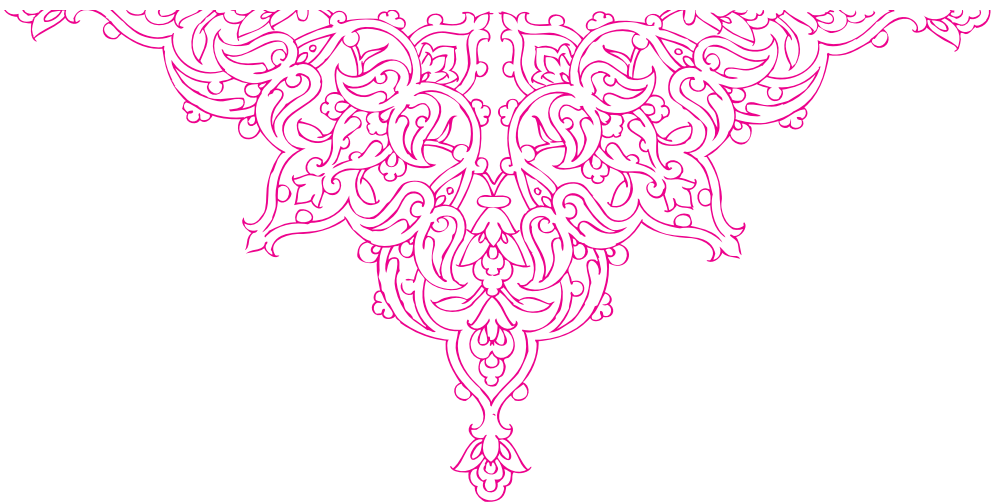

فصل ۲

آیا ما مجاز و قادر به تدبیر در

قرآن هستیم؟

۲-۷- تدبیر وظیفه‌ای عمومی است نه مختص خواص و مفسرین

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ وَ لَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا ﴿٨٢﴾ نسا

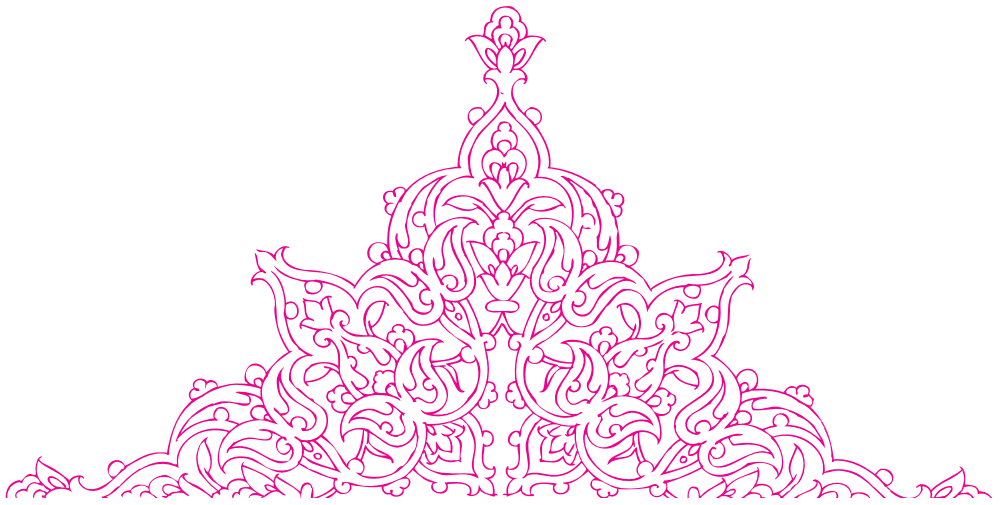
”پس آیا درباره (معارف) این قرآن اندیشه و تدبیر نمی‌کنند؟! و اگر از جانب غیر خدا بود مسلماً در آن اختلاف بسیاری می‌یافتند.“
- علامه طبرسی در تفسیر مجمع‌البیان در ذیل آیه فوق بیان داشته است:
«تدبیر: نظر در سرانجام کارها و تدابیر: تقاطع و دشمنی است. فرق میان تدبیر و تفکر این است که: تدبیر، نظر در سرانجام ولی تفکر، نظر در دلایل است.

معانی که از این آیه استفاده می‌شوند:

- ۱- تقلید باطل است و در باره اصول دین نباید طوق تقلید را بگردن افکند زیرا این آیه مردم را تشویق به تفکر و تدبیر می‌کند.
- ۲- از این آیه می‌فهمیم که قول «حشویه» که گمان می‌کنند قرآن را جز به تفسیر پیامبر نمی‌توان فهمید، اشتباه است زیرا دعوت به تفکر و تدبیر در باره قرآن، مستلزم این است که شخص بتواند مستقلاً معنای آن را درک کند.
- ۳- این آیه دلالت دارد بر اینکه اگر قرآن از جانب خداوند نبود، از اختلاف و تناقض خالی نبود.

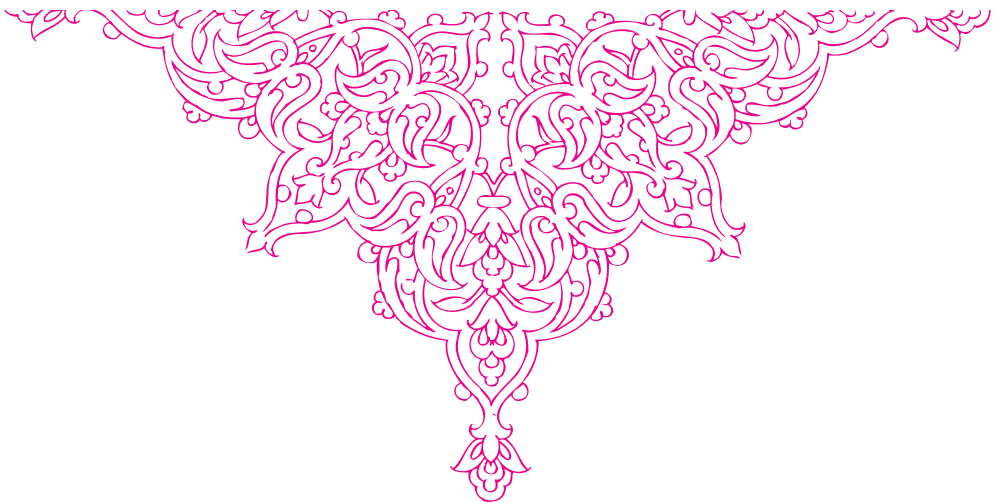
- تفسیرالمیزان در تبیین این آیه نتیجه زیر را بیان نموده است:

«قرآن کریم، کتابی است که فهم عادی به درک آن، دسترسی دارد.» علامه طباطبایی در کتاب قرآن در اسلام نیز بر این رأی است که: «مسئله تدبیر در قرآن به مقتضای آیات کثیره یک وظیفه عمومی است.»

فصل ۳

روشی ساده مطالعه و فهم قرآن

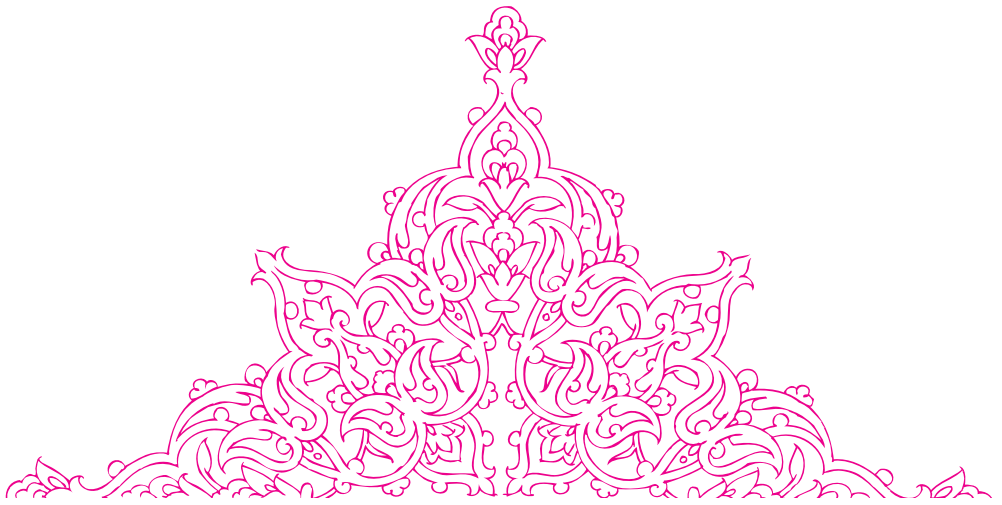

۲- تدبیر در سوره احزاب

بخش‌بندی، تعیین پیام و موضوع اصلی هر فراز و استخراج درس سوره و کشف تقارن سوره

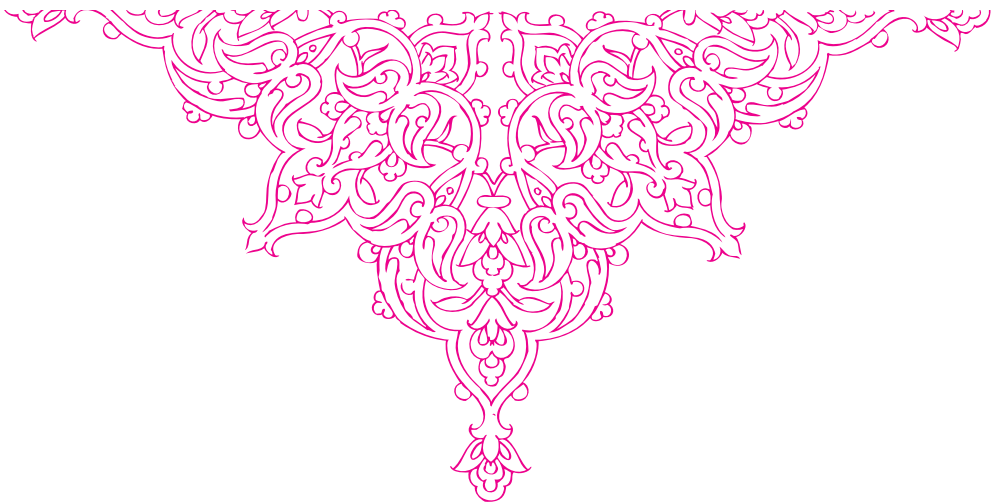
شماره فراز	شماره آیات	کد موضوع	موضوع / درس اصلی فراز	کلمات کلیدی
۱	۵-۱	A	وظایف پیامبر (در نفی و مبارزه با رسوم باطل)	یا ایها النبی، لاتطع، توکل، ادعیا
۲	۶	B	اولی بودن نبی به مؤمنان و حقوق و وظایف ازواج النبی	النبی اولی؛ ازواجه امهات
۳	۷-۸	C	وظیفه انسان‌ها در مواجهه صادقانه با میثاق الهی	میثاق، صادقین، صدق
۴	۹-۲۷	C	(جنگ احزاب) تشویق به ایمان صادقانه، صدق، منافقین، عهدالله، نکوهش از نفاق و سست ایمانی	صادقین، صدق، منافقین، عهدالله، مسئول
۵	۲۸-۳۶	B	احکام خاص ازواج النبی و عدم عصیان مسلمانان از پیامبر	یا ایها النبی ازواجک، نساءالنبی، اهل البیت، بیوتکن
۶	۳۷-۴۰	A	وظیفه پیامبر در پیشتازی مبارزه با رسوم باطل	ادعیا، خشیت از خدا، النبی
۷	۴۱-۴۴	C	وظیفه مؤمنان در ارتباط با خدا	یا ایهاالذین امنوا، اذکروالله کثیرا
۸	۴۵-۴۸	A	وظایف پیامبر (در مواجهه با آزارها)	یا ایها النبی، لا تطع، توکل، اذاهم
۹	۴۹-۵۲	B	احکام خاص ازدواج‌های پیامبر و مسلمانان	یا ایها النبی احللنا لک ازواجک، خالصه لک، لا یحل لک
۱۰	۵۳-۵۸	B	وظایف مسلمانان در نیاززدن پیامبر	یا ایهاالذین آمنوا، بیوت النبی تودوا، یودی، یوذون، لعن
۱۱	۵۹-۶۲	A	وظایف پیامبر (و مسلمانان) در مواجهه با آزار دهندگان	یا ایها النبی، ملعون، یوذین، یوذون
۱۲	۶۳-۶۸	C	اطاعت از خدا و رسول	لعن، اطعنا الله و الرسول
۱۳	۶۹-۷۱	B	وظیفه مسلمانان در آزار ندادن رسول با گفتار و اطاعت از رسول	یا ایهاالذین امون، ادوا، یطع الله و رسوله
۱۴	۷۲-۷۳	C	ایمان صادقانه به خدا و ترک شرک و نفاق	امانت، منافقین، مومنین

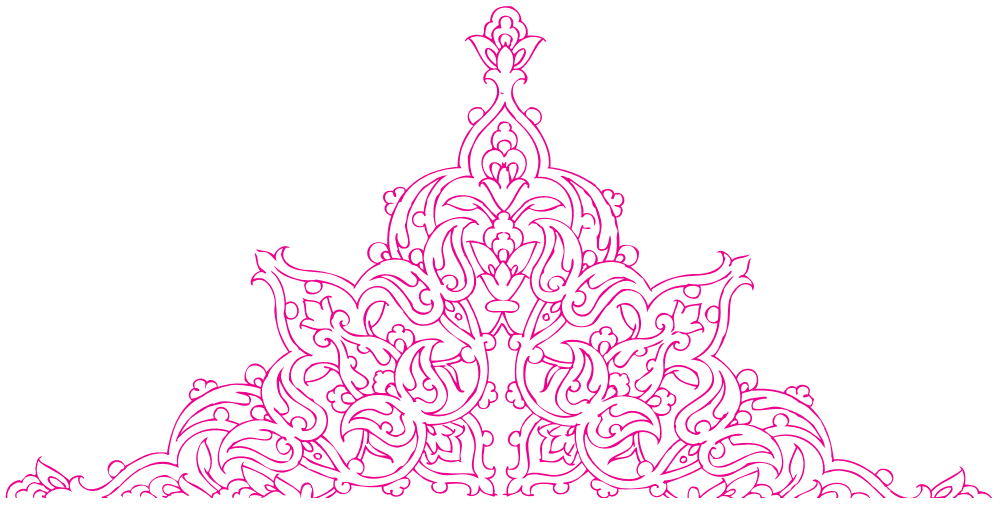

فصل ۴

اهمیت نقش محوری سوره‌ها در

فهم قرآن

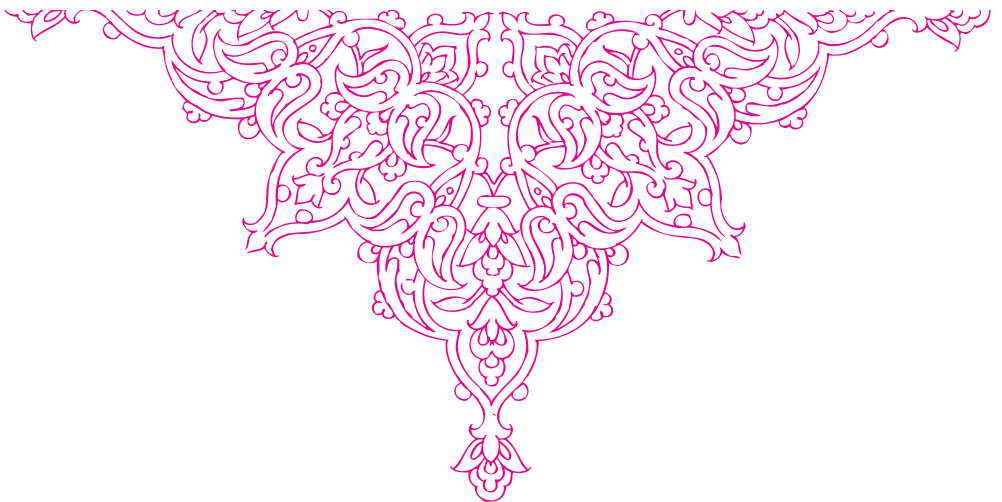

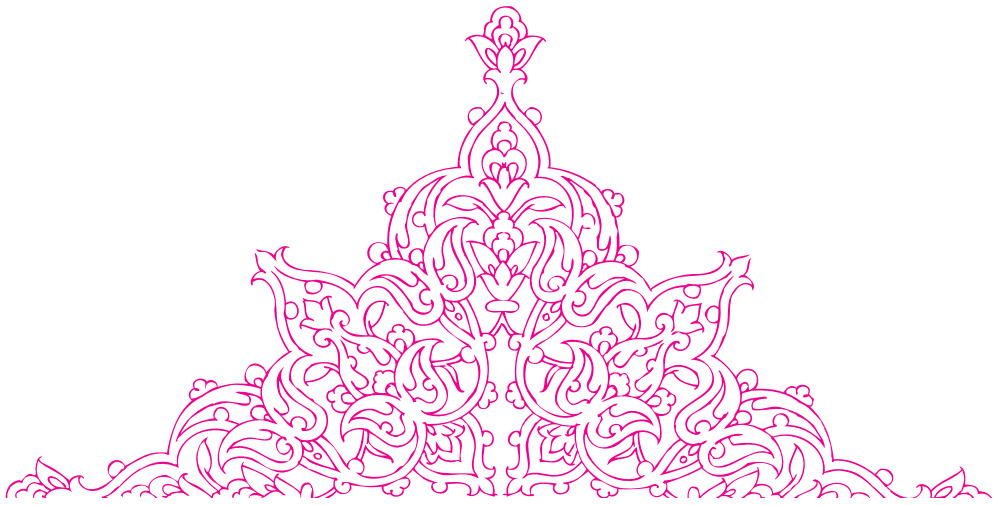

فصل ۵

فواید روش ارائه شده در

این کتاب

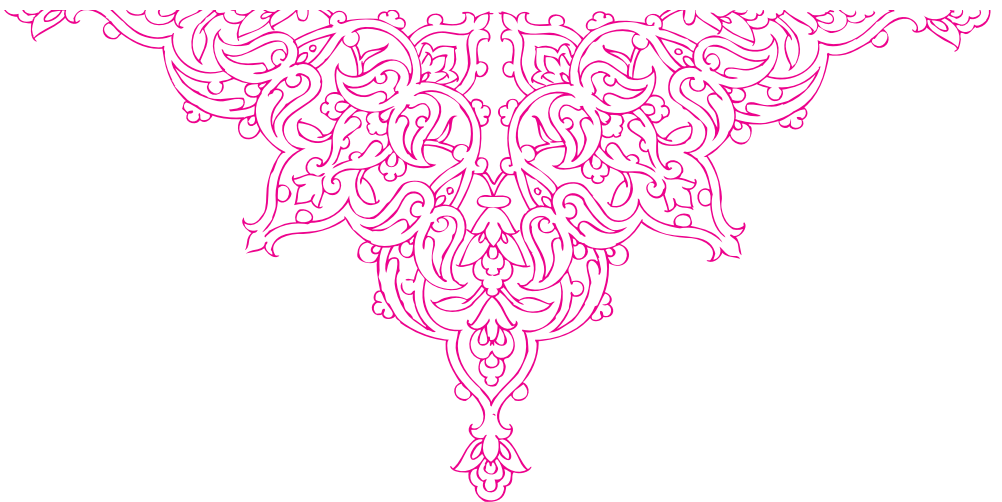

فصل ۶

گام تکمیلی تدبیر:

طرح سؤالات مختلف از خود

منابع

- آداب الصلاة، امام خمینی (ره)
- آموزش تفسیر قرآن، جمال گنجهای
- انسجام در قرآن، مفهوم نظم در تفسیر «تدبر در قرآن»، دکتر مستنصر میر، ترجمه ابوالفضل حری
- پا به پای وحی، تفسیر تدبری قرآن بر حسب نزول، مهدی بازرگان
- پرتوی از قرآن، سید محمود طالقانی
- پژوهشی پیرامون تدبر در قرآن، ولی الله نقی پورفر
- ترجمه تفسیر المیزان، علامه سید محمد حسین طباطبایی، مترجم سید محمدباقر موسوی همدانی
- ترجمه مجمع البیان فی تفسیر القرآن، ج ۵، محمد بیستونی
- تفسیر سخن نو، جمال گنجهای
- تفسیر مشکاة، محمدعلی انصاری
- تفسیر همگام با وحی، عبدالکریم بهجت پور
- درآمدی بر تفسیر ساختاری قرآن، محمد خامه گر
- روش برداشت از قرآن، محمد حسین بهشتی
- روش تدبر در سوره های قرآنی، علی صبوحی
- قرآن در اسلام، علامه سید محمدحسین طباطبایی
- قرآن کتاب هدایت از دیدگاه امام خمینی (ره)
- قواعد تفسیر قرآن، علی اکبر بابایی
- کلید فهم قرآن، شریعت سنگلجی
- مبانی و روش های تفسیر قرآن، عباسعلی عمید زنجانی
- نظریه هدفمندی سوره ها؛ مبانی و پیشینه، محمد خامه گر

مخاطب گرامی همانگونه که در مقدمه کتاب ذکر شد، در صورت علاقه‌مندی می‌توانید با ارسال پاسخ پرسش‌های انتهای فصل اول و دوم و نیز تمرین عملی انتهای فصل سوم، به همراه مشخصات زیر، در امتحان دوره نیز به صورت مجازی شرکت نموده در صورت کسب نصاب لازم، گواهینامه پایان دوره را دریافت نمایید.

نام و نام خانوادگی:

کدملی:

شهرستان محل سکونت:

میزان تحصیلات:

شماره تلفن همراه:

آدرس ایمیل:

آدرس ایمیل جهت ارسال پاسخ‌ها:

admin@quranpuyan.com

شناسه کاربری در پیام‌رسان‌ها جهت ارسال پاسخ‌ها:

@farpuy

شناسه کانال قرآن‌پویان در پیام‌رسان‌های تلگرام، ایتا و گپ:

@quranpuyan

آدرس تالار گفتگوهای قرآن‌پویان

www.quranpuyan.com

این کتاب براساس محتوای چندین دوره آموزشی موفق حضوری و مجازی قرآن پویان تألیف شده است.

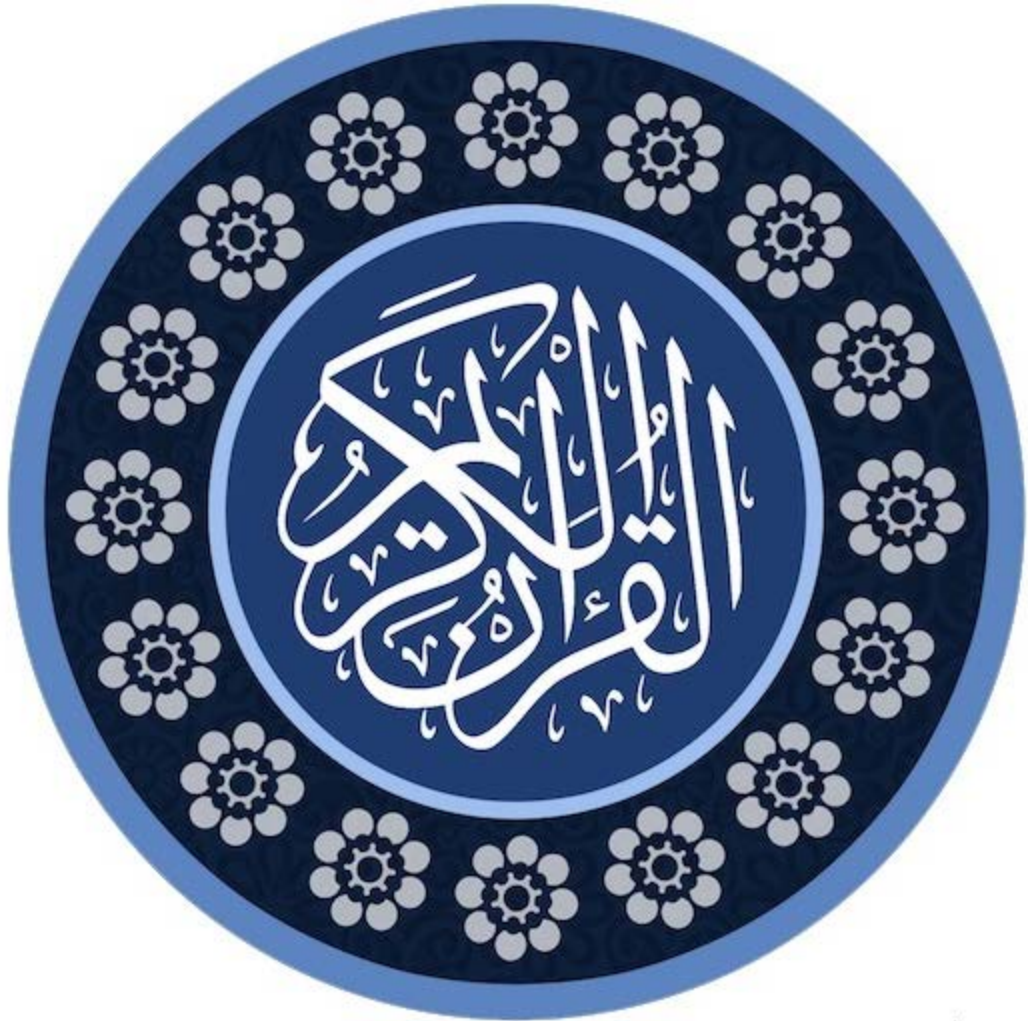
برگزاری موفق دوره‌های آموزشی حضوری و مجازی "روش مطالعه و فهم ساده قرآن" و بازخوردهای بسیار رضایت‌مندانه قرآن آموزان این دوره‌ها و نیز دغدغه اصلی قرآن پویان که عمومی‌سازی فهم قرآن و تشویق همه مسلمانان علاقه‌مند به تدبّر و تأمل در قرآن بود، ما را بر آن داشت تا محتوای این دوره‌ها را به صورت کتابی با بیان ساده و قابل فهم برای همه افراد، اعم از حوزوی و دانشگاهی در هر رشته تحصیلی منتشر نموده تا در دسترس همه علاقه‌مندان در سراسر کشور عزیزمان قرار گیرد.

این امکان برای مخاطبان این کتاب نیز فراهم است تا با ارسال پاسخ سئوالات و تمرین‌های کتاب، در امتحان دوره نیز به صورت مجازی شرکت نموده در صورت کسب حد نصاب لازم، گواهینامه پایان دوره را دریافت نمایند.

گروه آموزشی، تحقیقاتی قرآن پویان

تنزیل: اولین برنامه اندرویدی قرآن کریم با
ترتیب نزول، عصاره فرازها و درس سوره ها

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ

۹- اسراء

ATREQURAN

بی تردید این قرآن

به استوارترین آیین هدایت می کند